

Vokony Éva

Bölcsődék működési adatai 2003

Bölcsődék és férőhelyek száma

2003. december 31-én 515 bölcsőde működött az országban. Az előző évhez viszonyítva 5 létesült, 10 megszűnt, így 5 intézménnyel kevesebb biztosítja 2004-ben a bölcsődei ellátást.

A működő férőhelyek száma 23 771 volt, ami 307-tel kevesebb, mint az előző évben (1. sz. táblázat).

1.sz. táblázat

Az egyes megyékben működő bölcsődék és férőhelyek száma településtípusok szerint

(KSH 2003.12.31.)

Ssz. .	Megyék	Település jellege *				Működő bölcsődék Összesen	Működő férőhelyek Összesen	Beíratottal hoz viszonyított
		Megyei jogú város	Városok száma	Községek száma	Összesen			
1.	Baranya	1	11	289	301	18	835	109,30
2.	Bács-Kiskun	1	17	101	119	20	1044	114,60
3.	Békés	1	16	58	75	24	826	118,27
4.	Borsod-Abaúj-Ze mplén	1	19	337	357	19	857	110,96
5.	Csongrád	2	6	52	60	31	1361	120,09
6.	Fejér	2	7	99	108	17	850	111,01
7.	Győr - Moson - Sopron	2	6	174	182	24	1075	110,96
8.	Hajdú-Bihar	1	18	63	82	28	1226	109,21
9.	Heves	1	6	112	119	14	470	114,00
10.	Jász - Nagykun - Szolnok	1	15	62	78	28	985	119,78
11.	Komárom-Eszterg om	1	7	68	76	14	666	120,67
12.	Nógrád	1	5	123	129	4	100	101,64
13.	Pest	-	31	155	186	42	1738	112,70
14.	Somogy	1	12	232	245	18	543	116,66
15.	Szabolcs-Szatmár -Bereg	1	19	209	229	22	880	124,26
16.	Tolna	1	8	99	108	10	337	99,21
17.	Vas	1	8	207	216	15	610	118,77
18.	Veszprém	1	11	205	217	18	766	105,55
19.	Zala	2	7	248	257	9	555	113,61
Vidék összesen		22	229	2893	3144	375	15724	113,22
Budapest összesen		-	-	-	1	140	8047	106,58

Ország összesen	22	229	2893	3145	515	23771	111,64

* Település jellege adatok KSH 2003. 01.01.

2003-ban 523 férőhelyet szüntettek meg, 36-tal kevesebbet, mint 2002-ben.

A férőhelyek megszüntetése mérsékeltebb volt a korábbi évinél a megyei jogú városokban (140) és a községekben (33). Nőtt a főváros (II, III, IV, XXI.) kerületeiben, ahol ez összesen 200, míg a városokban 150 férőhelycsökkenést jelentett. A megszüntetések 6 megyét (Csongrád -, Győr-Moson-Sopron, Hajdú-Bihar, Komárom-Esztergom, Pest, Szabolcs–Szatmár-Bereg) érintettek.

Ezzel szemben országosan 5 bölcsőde létesült 200 férőhellyel, ami a megyei jogú városokban 65, a városokban 63, a fővárosban 44, a községekben 28 férőhely-növekedést eredményezett.

A tartósan szünetelő férőhelyek száma 627, ezek aránya az összes férőhelyhez viszonyítva 2,64%. Az elmúlt évek során ez a mutató folyamatos csökkenést mutat. Vidéken 127 férőhelyet jelent, ami az összes férőhelyek 0,54%-a. A fővárosban magasabb, 2,10%-os, mert a kerületekben 500 a tartósan szünetelő férőhelyek száma. (2. sz. táblázat)

2. sz. táblázat

Megszűnt, létesült és szünetelő férőhelyek száma

(KSH 2002, 2003.)

Település	Az év folyamán megszűnt férőhelyek		Létesült férőhelyek		Tartósan szünetelő férőhelyek (összes férőhelyhez viszonyított %-ban)			
	2002	2003	2002	2003	2002	2003	2002	2003
			2					
Budapest	140	200	12	44	535	2,22%	500	2,10%
Megyei jogú város	220	140	60	65	30	0,12%	30	0,13%
Város	128	150	121	63	52	0,22%	42	0,18%
Község	71	33	22	28	40	0,17%	55	0,23%
Ország összesen	559	523	215	200	657	2,73%	627	2,64%

Bölcsődék megoszlása a fenntartók szerint

2003. évben a bölcsődei férőhelyek fenntartóinak arányában a következő elmozdulás tapasztalható.

További csökkenés mutatkozik az önkormányzatok (-341), az egyéni és társas vállalkozások (-62) és a központi költségvetési intézmények (-5) által fenntartott férőhelyszámban. Jelentős növekedést mutat az alapítványok által működtetett (+101), nem változott a közhasznú társaságok és az egyéb fenntartásban működtetett férőhelyek száma (3. sz. táblázat).

3.sz. táblázat

Bölcsődei működő férőhelyek megoszlása fenntartók szerint

(KSH 2001, 2002, 2003.)

Működtető	Férőhelyek száma			Összes férőhelyhez viszonyított %-os arány		
	2001	2002	2003	2001	2002	2003
Települési, megyei önkormányzat	23544	23300	22959	96,60	96,77	96,59
Központi költségvetési intézmény (üzemi)	284	314	309	1,17	1,31	1,30
Egyéni és társas vállalkozás	177	169	107	0,72	0,70	0,45
Alapítvány	157	145	246	0,64	0,60	1,03
Közhasznú társaság	80	80	80	0,33	0,33	0,34
Egyéb	132	70	70	0,54	0,29	0,29
Összesen	24374	24078	23771	100,00	100,00	100,00

A bölcsődék megoszlása településtípusok szerint

2003. évben a bölcsődék 33,98%-a (175) a városokban, 29,32%-a (151) a megyei jogú városokban, 27,19%-a (140) a fővárosban, és 9,51%-a (49) a községekben működött (4. sz. táblázat).

Az országban az előző évhez viszonyítva e téren ugyancsak minimális az eltérés a működő bölcsődék és férőhelyek tekintetében. A városokat kivéve (+1,30%), szinte a többi település típusnál csökkenés tapasztalható. a megyei jogú városi (-0,49%), a budapesti (-0,50%), a községieké (-0,30%) a bölcsődék és férőhelyek aránya. Változatlanul igen nagy probléma a kistelepülésen élő családok számára elérhető napközbeni kisgyermekellátás biztosítása (4. sz. táblázat).

4. sz. táblázat

Működő bölcsődék, férőhelyek száma és %- os aránya településtípusok szerint

(KSH 2003.12.31.)

Település	önkormányzati bölcs.	önkormányzati bölcs. %	férőhely száma	kki. üzemi bölcs.	kki. üzemi bölcs. %	Férőhely száma	alapítványi bölcs.	férőhely száma	vállalkozói bölcs.	férőhely száma
Megyei jogú város	144	29,39	8034	3	37,50	114	2	70	1	35
Város	169	34,49	6285	-	-	-	3	76	2	32
Község	49	10,00	998	-	-	-	-	-	-	-
Vidék összesen	362	73,88	15317	3	37,50	114	5	146	3	67
Budapest összesen	128	26,12	7642	5	62,50	195	4	100	1	40
Ország összesen	490	100,00	22959	8	100,00	309	9	246	4	107

Település	közhasznú társaság bölcsőde	férőhely száma	egyéb fenntartású bölcs.	Férőhely száma	össz. bölcsőde	össz. bölcs. %	össz. férőhely
Megyei jogú város	1	50	-	-	151	29,32	8303
Város	1	30	-	-	175	33,98	6423
Község	-	-	-	-	49	9,51	998
Vidék összesen	2	80	-	-	375	72,81	15724
Budapest összesen	-	-	2	70	140	27,19	8047
Ország összesen	2	80	2	70	515	100,00	23771

kki.: központi költségvetési intézmény, és volt üzemi
egyéb: AMK

A bölcsődék százalékos kihasználtsága

Az előző évhez hasonlóan 2003-ban is jelentős növekedést mutat a bölcsődék kihasználtsága. A beíratott gyermekekhez viszonyítva 111,64% (+4,22%), ez vidéken 113,22% (+2,82%) és a fővárosban 106,58% (+5,02%). A gondozottakhoz viszonyítva 82,93%-os volt a kihasználtság, mely 1,93%-kal növekedett.

A fővárosban (+3,06%-kal), a megyei jogú városokban (+1,56%-kal), a városokban (+1,05%-kal), a községekben (+1,24%-kal) a vártnál jobban emelkedett a kihasználtság (5. sz. táblázat).

5.sz. táblázat

Bölcsődék %-os kihasználtsága településtípusonként

(KSH 1999, 2000, 2001, 2002, 2003.)

Bölcsődék	Kihhasználtság %									
	beíratottak					gondozottak				
	1999	2000	2001	2002	2003	1999	2000	2001	2002	2003
Főváros	101,07	97,76	93,30	101,56	106,58	72,72	71,77	72,13	77,00	80,06
Megyei jogú város	111,70	107,51	108,21	109,99	115,03	81,24	78,54	80,01	83,81	85,37
Város	108,73	109,26	108,15	110,87	113,56	78,59	79,12	79,20	82,08	83,13
Község	112,85	110,79	107,43	110,79	111,16	80,84	77,98	77,43	82,82	84,06
Országosan	107,32	104,77	103,11	107,42	111,64	77,60	76,35	77,00	81,00	82,93

A beíratott gyermekek száma alapján a bölcsődék feltöltöttsége vidéken 120% feletti 3 megye esetében, 110%-120% közötti 11 megyében (azaz a megyék többségében), 100-110% között van 4 megye és a főváros átlaga, míg 100% alatt 1 megye található (6. sz. táblázat).

6. .sz.táblázat

Beíratottakhoz viszonyított megyei kihasználtsági százalékok

(KSH 2003.)

100% alatt			100-110% között		
Tolna megye	(102,83)	99,21	Nógrád megye	(112,95)	101,64
			Veszprém megye	(101,98)	105,55
			Budapest	(101,56)	106,58
			Hajdú-Bihar megye	(97,48)	109,21
			Baranya megye	(103,08)	109,30
110-120% között			120% felett		
Győr-Moson-Sopron megye			Csongrád megye	(115,83)	120,09
	(100,51)	110,96			
Borsod-Abaúj-Zemplén megye			Komárom-Esztergom megye		
	(112,11)	110,96		(113,97)	120,67
Fejér megye	(116,87)	111,01	Szabolcs-Szatmár-Bereg megye		
				(123,45)	124,26
Pest megye	(109,71)	112,70			
Zala megye	(104,88)	113,61			
Heves megye	(111,38)	114,00			
Bács-Kiskun megye	(112,82)	114,60			

Somogy megye	(111,97)	116,60	
Békés megye	(119,32)	118,27	
Vas megye	(113,89)	118,77	
Jász-Nagykun-Szolnok megye	(113,97)	119,78	

A zárójelben lévő adatok 2002. évi.

A 11 nem önkormányzati intézmény közül Budapesten a központi költségvetési intézmények, volt üzemiek átlagosan 60,48%-os kihasználtságot mutatnak. A társas vállalkozásban 77,51%-os, az alapítványi 94,76%-os, az egyéb formában működtetett intézmények 120,13%-os feltöltöttséggel működtek. (6/a.sz. táblázat)

6/a. sz. táblázat

Budapest kerületeiben működő bölcsődék és férőhelyek száma

a fenntartók szerinti bontásban

(KSH 2003.12.31.)

Kerületek	Bölcsődék száma			Működő férőhely száma	Beíratottakhoz viszonyított kihasználtsági %	
	települési önkormányzati	más (alapítványi, vállalkozói, közös fenn.)	Összesen		önkormányzati	más (alapítványi vállalkozói közös fenntartású)
I.	3	-	3	135	115,51	-
II.	4	1 kki. 2a.	7	315	112,52	100 kki, 103,67a.
III.	10	-	10	570	112,43	-
IV.	8	1 e.1 a.	10	560	103,11 10103,11,04	112,36 e. -- a.
V.	3	-	3	110	98,06	-
VI.	4	-	4	180	93,70	-
VII.	4	-	4	275	97,50	-
VIII.	6	-	6	360	108,77	-

IX.	4	-	4	225	105,84	-
X.	9	1 tv.	10	635	109,86	77,51 tv.
XI.	9	1 kki	10	640	92,55	-- kki.
XII.	4	2 kki.	6	275	92,64	-- kki.
XIII.	7	1 kki.	8	535	114,20	42,08 kki.
XIV.	11	-	11	628	126,37	-
XV.	7	-	7	375	108,71	-
XVI.	4	-	4	180	124,62	-
XVII.	4	-	4	280	101,08	-
XVIII.	9	-	9	524	105,42	-
XIX.	6	-	6	360	89,70	-
XX.	5	-	5	335	116,62	-
XXI.	3	1 e.	4	250	112,03	131,00e.
XXII.	4	-	4	260	105,87	-
XXIII.	1	-	1	40	116,32	-
Budapest összesen	129	11 = 5 kki., 3 a, 2 e, 1tv.	140	8047	107,92	88,22 átlag kki. 60,48, a 94,76, ev -, e 120,13, tv 77,51.

e: egyéb, AMK

kki: központi költségvetési intézmény, volt üzemi, minisztériumi

tv: társas vállalkozás

ev: egyéni vállalkozás

a: alapítványi

ö: önkormányzati

Vidéken a nem önkormányzati 13 intézményben sokkal magasabb a feltöltöttség, már-már szakmailag elfogadhatatlan: közhasznú társaságnál 137,02% (Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében 139,30%, a kht. kimagasló adata), társas vállalkozás esetén 128,14%, egyéni vállalkozásnál 127,14%, alapítványinál 110,05%, üzeminél 103,78%, átlagosan 117,74%-os (7. .sz. táblázat).

7. .sz. táblázat

Az egyes megyékben működő bölcsődék és férőhelyek száma

a fenntartók szerinti bontásban

(KSH 2003.12.31.)

Ssz.	Megyék	Bölcsődék száma			Működő fh.	Beíratottakhoz viszonyított kihasználtság %	
		települési	más	összesen		önkor-má	más

		önkor-m ányzati	(alapít-v ányi, vállalko- zói, egyéb)		száma	nyzati	(alapítv. vállalk, egyéb)
1.	Baranya	17	1 kki.	18	835	109,77	99,43 kki.
2.	Bács-Kiskun	20	-	20	1044	114,60	-
3.	Békés	22	1 ev., 1 tv.	24	826	116,18	154,94 ev., 128,14 tv.
4.	Borsod-Abaúj-Zemp lén.	19	-	19	857	110,96	-
5.	Csongrád	31	-	31	1361	120,09	-
6.	Fejér	16	1 a.	17	850	110,52	117,17 a.
7.	Győr-Moson-Sopron	24	-	24	1075	110,96	-
8.	Hajdu-Bihar	26	2 kki.	28	1226	109,27	108,12 kki.
9.	Heves	14	-	14	470	114,00	-
10.	Jász-Nagykun-Szoln ok	28	-	28	985	119,78	-
11.	Komárom-Esztergo m	13	1 a.	14	666	121,25	105,46 a.
12.	Nógrád	4	-	4	100	101,64	-
13.	Pest	42	-	42	1738	112,70	-
14.	Somogy	18	-	18	543	116,66	-
15.	Szabolcs-Szatmár-B ereg	21	1 kht.	22	880	123,32	139,30 kht.
16.	Tolna	8	1 kht., 1 a.	10	337	98,65	133,33 kht., 76,04 a.
17.	Vas	13	1 ev., 1 a.	15	610	118,67	99,34 ev., 126,57 a.
18.	Veszprém	17	1 a.	18	766	105,29	125,00 a.
19.	Zala	9	-	9	555	113,61	-
	Vidék összesen	362	13= 1tv, 3kki, 5a, 2 e v , 2kht, tv.	375	15724	113,05	117,74 113,22

			, 2 ev,2 kht,1 tv. ttv. 2kht, 1a,2köza				
20.	Budapest	129	11 = 5 kki, 3 a, 2 e, 1 tv.	140	8047	107,92	88,22 106,58
	Ország összesen	491	24	515	23771	112,03	112,38 111,64

e: egyéb, AMK

kki: központi költségvetési intézmény, volt üzemi, minisztériumi

tv: társas vállalkozás

ev: egyéni vállalkozás

a: alapítványi

kht: közhasznú társas

ö: önkormányzati

Vidék összesen: átlag 113,22% = ö 113,05, kki 103,78, a 110,05, ev 127,14, tv 128,14, kht 137,02, e

--

Budapest összesen: átlag 106,58% = ö 107,92, kki 60,48, a 94,76, ev --, tv 77,51, kht --, e 120,13

Ország összesen: átlag 111,64% = ö 112,03, kki 77,20, a 104,73, ev 140,71, tv 94,48, kht 137,02, e 120,13

Az önkormányzatok által fenntartott bölcsődék kihasználtsága magasabb vidéken, az átlag 113,05%-os. 100% alatt csak egy megye, Tolna található, 99,21%-al. A legmagasabb, 124,26%-os kihasználtság Szabolcs–Szatmár-Bereg megyében volt.

Budapesten az átlag 106,58%-os feltöltöttség is nagy átrendeződést mutat az előző évhez képest. 120% felett 2, 110-120% között 6, 100-110% között 9, 100% alatt 6 kerület átlaga található (8. sz. táblázat).

8. sz. táblázat

Beíratottakhoz viszonyított kihasználtsági százalék Budapest kerületeiben

(KSH 2003.)

100% alatt	100-110% között	110-120% között	120 % felett
XIX. (85,74) 89,70	XVII. (102,81) 101,08	III. (103,19) 112,43	XVI. (128,01) 124,62

XI. (87,25) 92,55	X. (100,89) 103,18	XIII. (105,25) 13,19	XIV. (113,10) 126,37
XII. (84,55) 92,64	IV. (92,28) 103,94	XXI. (105,16) 113,41	
VI. (95,04) 93,70	XVIII.(104,55) 105,42	I. (112,27) 115,51	
VII. (100,84) 97,50	IX. (98,55) 105,84	XXIII.(118,54) 116,32	
V. (103,04) 98,06	XXII. (102,98) 105,87	XX. (113,13) 116,62	
	II. (105,42) 107,35		
	XV. (106,97) 108,71		
	VIII. (104,12) 108,77		

A zárójelben lévő adatok 2002. éviiek.

A bölcsődébe beíratott gyermekek száma, korcsoportos megoszlása

2003. május 31-én 29 422 gyermek vette igénybe a bölcsődei ellátást, 575-tel több, mint a 2002-es évben. A beíratott gyermekek száma 5 651-gyel (23,77%-kal) több volt, mint a működő férőhelyek száma, ez 3,96%-kal magasabb az előző évinél.

A bölcsődébe járó gyermekek százalékos aránya a korcsoporti népességhez viszonyítva 7,70%, 0,13%-kal több az előző évinél.

2003. május 31-én a 24-35 hónapos korosztály 14,89%-a (+0,02%), míg a 3 éven felüliek 11,51%-a (+0,32%) járt bölcsődébe. Az 1 éves kor alattiaknak csak 0,21%-át (0%), és a 12-23 hónaposoknak csak 4,10%-át (-0,11%) gondozták, nevelték bölcsődében (9.sz. táblázat).

9. sz. táblázat

Bölcsődébe beíratott gyermekek száma korcsoport- megoszlás szerint

(KSH 2003.)

Sorszám	Kor csoport	Népesség korcsoport szerint 2003.01.01.	Bölcsődébe beíratott 2002. május 31.	Bölcsődébe beíratott 2003. május 31.	Bölcsődéb e járók %-os aránya
1.	1-11 hó	95025	197 (0,21)	203	0,21
2.	12-23 hó	95805	4091 (4,21)	3931	4,10
3.	24-35 hó	97601	13865 (14,87)	14531	14,89

4.	1-3 sor összesen	288431	18153 (6,36)	18665	6,47
5.	36 hó felett	93453	10694 (11,19)	10757	11,51
6.	4-5 sor összesen	381884	28847 (7,57)	29422	7,70

lehetőség 312 bölcsődében volt adott fogyatékkal élő gyermekek fogadására, de csak 160 intézményben történt ellátás, 106 vidéki (66,20%) és 54 fővárosi (33,80%) intézményben. Az ellátottak száma 613, ez 2-vel kevesebb a 2002. évinél (10. .sz. táblázat).

10..sz. táblázat

Fogyatékos kisgyermekek bölcsődei ellátása

(NCSSZI 2000, 2001, 2002, 2003.)

Ellátás formája	Gyermekek száma			
	2000	2001	2002	2003
Külön csoportban	168	163	178	176
Részen integráltan	258	127	126	147
Integráltan	103	288	307	289
Nem ismert	-	-	4	1
Összesen	529	578	615	613

A gondozott gyermekek fogyatékoságuk szerinti megoszlását a 10/a. sz. táblázat szemlélteti. Kiemelkedő az értelmi fogyatékos és halmozottan sérült gyermekek ellátása.

10/a .sz. táblázat

Gondozott gyermekek fogyatékoságuk szerinti megoszlása

(NCSSZI 2000, 2001, 2002, 2003.)

Megnevezés	2000	2001	2002	2003
Értelmi sérült	177	170	210	221
Mozgássérült	71	70	66	70
Érzékszervi sérült	41	53	51	38

Magatartási zavarral küzdő	91	67	89	90
Halmazottan sérült	149	171	133	152
Egyéb, nem ismert	-	47	66	42
Összesen	529	578	615	613

Nem változtak jelentősen a szolgáltatásokra vonatkozó adatok. A szolgáltatásokat 218 bölcsődében biztosították 151 vidéki (69,3%), és 67 fővárosi (30,70%) intézményben. A játszócsoportok és klubok szolgáltatását 1118-cal, az egyéb szolgáltatásokat (kölsönzés, külső étkeztetés, bérmosás, helyiségek bérbeadása, só-terápia) 85-tel, a játék, eszközkölsönzést 36-tal több gyermek vette igénybe. Az időszakos gyermekfelügyelet igénybevétele 843-mal volt kevesebb. Csökkent 18-cal a hotel, 96-tal a házi gyermekgondozónői szolgálat iránti érdeklődés. Ugyanakkor jelentős változás nem történt a szolgáltatást nyújtó bölcsődék körében (11. sz. táblázat).

11.sz. táblázat

Bölcsődei szolgáltatások

(NCSSZI 2000, 2001, 2002, 2003.)

Szolgáltatás neve	Bölcsődék száma				Szolgáltatást igénybevevők száma			
	2000	2001	2002	2003	2000	2001	2002	2003
Időszakos gyermekfelügyelet	145	139	132	131	2163	1511	2983	2140
Játszócsoport/klub	76	82	89	92	3243	4162	4545	5663
Hotel	4	3	3	2	274	270	242	224
Házi gondozónői szolgálat	13	14	14	19	132	149	107	11
Játék és eszközkölsönzés	42	38	36	34	240	486	455	491
Egyéb*	34	40	49	55	1257	841	1553	1638

* Kölsönzés, külső étkeztetés, bérmosás, helyiség bérbeadása, sóterápia, stb.

Bölcsődében dolgozók adatai

A bölcsődében foglalkoztatottak száma 9 459 fő volt 2003-ben, 141 dolgozóval kevesebb az előző évhez viszonyítva. Az intézmények dolgozóinak arányában 1,03%-kal növekedett a gondozónők, 4,01%-kal a

Bölcsődék jellege	Foglalkoztatottak összesen	Gondozónő	Orvos munkaidő		Pedagógus munkaidő		Pszichológus munkaidő		Gyógy- pedagógus munkaidő		Gazd.-élelmé- zési szakember munkaidő		Fizikai állomány	Összes bölcsődei dolgozó
			rész	teljes	rész	teljes	rész	teljes	rész	teljes	rész	teljes		
Főváros	3200	1854	113	-	2	7	6	1	17	7	9	85	1197	
									3*	-				
Megyei jogú város	3437	1946	109	3	3	7	4	2	10	3	11	64	1195	2
									5*					
Város	2485	1414	146	-	-	2	2	-	7	5	12	98	922	
									3*	1°				
Község	337	199	36	-	1	1	-	1	1	-	7	5	131	

Ország összesen	9459	5413	404	3	6	17	12	4	35 11*	15 1°	39	252	3445	3
Foglalkoztatottak %-os aránya	100,00	57,22	3,09										36,42	3,2

* Részmunkaidőben gyógytornász 3 fő, konduktor 8 fő.

° Teljes munkaidőben konduktor 1 fő.

Részmunkaidőben foglalkoztatott segítő szakemberek 507 fő.

Az engedélyezett gondozónői állások száma 5499 volt, ebből foglalkoztatott 5413 fő. Az álláshelyek 98,44%-ban (+0,31%) voltak betöltöttek. A betöltetlen gondozónői álláshelyek száma 86 lett, mely 17-tel kevesebb az előző évinél.

A foglalkoztatott gondozónők közül tartósan távol volt 262 (-58) fő, közülük 205 (-36) főt helyettesítettek.

Egy gondozónőre ebben az évben is 5-6 (5,44) gyermek jutott a beíratottak alapján, ez 1999-ben 5,77, 2000-ben 5,53, 2001-ben 5,47, 2002-ben 5,35 volt, azaz a 6 gyermekszám felől az 5 felé közelített, míg most újra némi emelkedést mutat.

A foglalkoztatott gondozónők 90,08%-a (+1,18%) szakképzett. Szakgondozónői végzettséggel (szakmai felsőfokkal) rendelkezik 23,09%-a (-2,23%) a foglalkoztatott gondozónőknek. A szakgondozónők számának csökkenése a nyugdíjazással, pályaelhagyással magyarázható (13. sz. táblázat).

A képesítés nélküli gondozónők száma általában emelkedést, de a 2002. évhez képest (-1,23%) csökkenést mutat, mert 2003-ban 537 fő 9,87%, (1999-ben 9,10%, 2000-ben 9,09%, 2001-ben 10,15%, 2002-ben 11,10%). Közülük az egészségügyi képesítéssel rendelkezők aránya 2002-ben 59,93%, és az egészségügyi képesítéssel nem rendelkezők aránya 40,07%-os volt. A 2003. évi KSH adatok ezt a bontást nem jelezték.

13. sz. táblázat

Gondozónői állások jellemzői

(KSH 2003.)

Bölcsődék jellege	Engedélyezett gondozónői állások	Foglalkoztatott gondozónők			A foglalkoztatottak közül tartósan távol lévő gondozónők	
		Összesen	szakképzettek	Nem szakkép- zettek	Összesen	Ebből betöltve

			csecsemő- és kisgyermek gondozó	szak-gondo zó			gondozónői képesítéssel	gondozór képesíté nélkül
Főváros	1893	1854	1210	493	151	105	45	36
Megyei jogú város	1977	1946	1283	497	166	92	35	35
Város	1429	1414	1017	230	167	56	23	24
Község	200	199	116	30	53	9	1	6
Ország összesen	5499	5413	3626	1250	537	262	104	101

Módszertani bölcsődék helyzete

A módszertani bölcsődék helyzetében az elmúlt évben jelentős változás történt.

Országosan 33 kijelölt módszertani bölcsőde működött 2003.09.15-ig. A Pest megyei Módszertani Bölcsőde még Nógrád megyét is ellátta.

A fővárosban 16 kijelölt módszertani intézmény egész főváros területén ellátta a módszertani feladatokat.

A 19 megyéből 17 megyében (89,5%) volt kijelölt módszertani bölcsőde. Két megyében, Bács-Kiskun és Borsod-Abaúj-Zemplén megyében nem történt meg a kijelölés. A megyékben működő 375 bölcsődéből 336-ot (89,6%) szakmailag felügyelték a megyei módszertani bölcsődék. 39 intézmény, 10,4% nem kapott helyileg segítséget a kijelölés hiánya miatt.

Az ESZCSM pályázatot írt ki a regionális módszertani intézmények kijelölésére, melynek a beadási határideje 2003.05.30-a volt. A területről a pályázati kiírásra 11 nagyon tartalmas és színvonalas pályázat került beadásra. A pályázók közül 2003.09.15-től az Egészségügyi, Szociális és Családügyi Miniszter 8 regionális módszertani bölcsődét jelölt ki. Feladataikat a 1997. évi XXXI. tv. 96.§ (9) és a 15/1998.(IV.30.) NM rendelet 4. §-a alapján végzik.

A bölcsődei hálózat területén a regionális módszertani feladatok ellátása nem normatív finanszírozással valósul meg. Az ESZCSM pályázati keretéből 2003. évre 3 millió Ft-tal finanszírozta, 2004. évre szintén 3 millió Ft-tal támogatja a kijelölt Regionális Módszertani Bölcsődéket. A volt Módszertani Bölcsődéket regionális módszertani munkát segítő feladatokra kérte fel az NCSSZI főigazgatója. A 15/1998.(IV.30.) NM rendelet 1.sz. melléklete 1 fő szaktanácsadó alkalmazását teszi lehetővé e feladatok ellátásának segítésére.

A Regionális Módszertani Bölcsődék ellátási területét a 14.sz. táblázat tartalmazza.

14. sz. táblázat

Országosan kijelölt Regionális Módszertani Bölcsődék ellátási területe

2003.09.15-2008.09.15-ig

(NCSSZI 2003.)

S.sz.	Regionális Módszertani Bölcsődék	Ellátási terület	Segítő bölcsődék	Területi bölcsődék száma
1.	NCSSZI Harmónia Gyermekeház Bölcsőde	<i>Közép–Magyarország</i> - Budapest III., IV., XIII., XIV., XV.kerület - Pest megye	5 -	88 46 42
2.	Budapest. XI. ker. Egyesített Bölcsődei Intézmény Szemünkfénye Módszertani Bölcsőde	<i>Közép –Magyarország</i> - Budapest I., II., V*, VI*, VII., VIII., IX*, X., XI., XII., XVI., XVII*, XVIII., XIX., XX*, XXI*, XXII., XXIII*. kerület	10	94
3.	Tatabánya MJV Önk. Módszertani Bölcsőde	<i>Közép-Dunántúl</i> - Komárom-Esztergom megye, - Fejér megye - Veszprém megye	- 1 1	49 14 17 18
4.	Szombathely MJV Önk. Egyesített Bölcsődei Intézmény Napraforgó Módszertani Bölcsőde	<i>Nyugat-Dunántúl</i> - Vas megye - Győr-Moson-Sopron megye - Zala megye	- 2 1	48 15 24 9
5.	Pécs MJV Önk. Kisgyermek Szociális I n t é z m é n y e k Igazgatósága Módszertani Bölcsőde	<i>Dél-Dunántúl</i> - Baranya megye - Somogy megye - Tolna megye	- 1 1	46 18 18 10
6.	Eger MJV Önk. Bölcsődei Igazgatóság Módszertani Továbbképző Bölcsőde	<i>Észak-Magyarország</i> - Heves megye - Borsod-Abaúj-Zemplén megye - Nógrád megye	- 1* 1*	37 14 19 4

7.	Szolnok MJV Önk. Bölcsődei Igazgatósága	<i>Észak-Alföld</i>		78
		- Jász-Nagykun-Szolnok megye	-	28
		- Hajdú-Bihar megye	1	28
		- Szabolcs-Szatmár-Bereg megye	1	22
8.	Szeged MJV Önk. Bölcsődék Igazgatósága	<i>Dél-Alföld</i>		75
		- Csongrád megye	-	31
		- Bács-Kiskun megye	1*	20
		- Békés megye	1	24
	Összesen:	---	28	515

* Nem volt a megyében, vagy a kerületben kijelölt módszertani bölcsőde.

Bízunk abban, hogy a regionális módszertani hálózat teljes körű kialakítása, megerősítése munkájukban, a megfelelő együttműködés megteremtése a bölcsődei ellátás színvonalának emelkedését eredményezi, mely az egyik legfontosabb feladatunk a közeljövőben.

A gyámhivatalok ellenőrzési feladataikat a jogszabályi előírásoknak megfelelően látták el. A szakmai ellenőrzésekre felkérték a módszertani bölcsődék, majd a regionális módszertani bölcsődék munkatársait és a szakértőket a területről.

A megrendezésre került módszertani bölcsődevezetői, regionális módszertani vezetői értekezletek, számos szakmai nap és rendezvény lehetővé tette a kölcsönös információcserét, az intézet és a terület szakmai kapcsolatának élővé, hatékonyabbá tételét.